

Sammenlægning af pastorater

Juridisk Afdeling i Aalborg, Aarhus og Viborg stifter har udarbejdet denne vejledning, der beskriver reglerne for sammenlægning af pastorater og hvilke forhold, menighedsråd skal være særligt opmærksomme på.

Visse steder er der indsat henvisninger (links) til lovgivningen med angivelse af, hvilken bestemmelse i loven, der er relevant. Af hensyn til læsevenligheden, er henvisningerne ikke angivet med andet end paragrafnummer.

Til slut i dokumentet er der en oversigt over det fulde regelsæt, der er henvist til.

Indhold

1. Indledning (§ 1).....	2
2. Pastoratsnavn (§ 1)	2
3. Præstestilling.....	2
4. Fælles menighedsråd (§ 1, stk. 3)	2
5. Præstegårdsudvalg (§ 18)	2
6. Rette ejer af fast ejendom (§ 21, stk. 1)	3
7. Provenu ved salg af fast ejendom (§§ 21a og 21b).....	3
8. Indtægter fra udlejning, forpagtning m.v. (§ 3, stk. 2)	3
9. Budgetbidrag, bevillinger m.v. (§ 4, stk. 3)	4
10. Sognebåndsløsere (§ 1).....	4
10.1. Frist på 4 uger for meddelelse.....	4
11. Samarbejdsaftaler (§§ 42a-44)	4
12. Hvis du vil vide mere	5
13. Hjælp og vejledning.....	5

1. Indledning ([§ 1](#))

Biskoppen kan beslutte, om et pastorat skal oprettes, ændres eller nedlægges, ligesom biskoppen kan fastsætte pastoratsnavne samt oprette og nedlægge præstestillinger.

Før biskoppen opretter, ændrer eller nedlægger et pastorat, vil biskoppen høre de berørte menighedsråd og præster.

2. Pastoratsnavn ([§ 1](#))

Biskoppen fastsætter pastoratsnavnet efter høring af de berørte menighedsråd. I pastorater med flere sogne fastsætter biskoppen, hvilket sogn der er hovedsognet.

Hvis pastoratsnavnet ikke er en sammenstilling af de berørte sogne, vil biskoppen typisk sende navneforslaget i høring ved Stednavneudvalget, inden biskoppen træffer afgørelse.

3. Præstestilling

Præstestillingerne følger pastoratet. Når et pastorat lægges sammen med et eller flere andre pastorater, vil præsterne dermed dække alle pastoraterne.

Præsterne vil modtage et opdateret ansættelsesbevis fra stiftet.

4. Fælles menighedsråd ([§ 1, stk. 3](#))

En pastoratsændring betyder ikke, at menighedsrådene lægges sammen. Det vil fortsat være op til menighedsrådene at beslutte, om der skal ske en sammenlægning af menighedsrådene.

Se Juridisk Afdelings vejledning om fælles menighedsråd på Aalborg, Aarhus og Viborg Stifters hjemmesider.

5. Præstegårdsudvalg ([§ 18](#))

Er der flere menighedsråd i et pastorat, skal menighedsrådene nedsætte et stående præstegårdsudvalg.

Udvalget skal bestå af et lige stort antal medlemmer fra hvert menighedsråd.

Udvalget fører tilsyn med præsteembedets faste ejendom.

Menighedsrådene skal lave en vedtægt med nærmere regler for udvalgets virksomhed og beføjelser. Er der ikke enighed mellem rådene om vedtægtens indhold, træffes afgørelsen på et fælles møde ved almindeligt stemmeflertal. Hvis der er stemmelighed, afgør biskoppen sagen.

Menighedsrådene kan finde udkast til vedtægt i [håndbog for blanketsamling på DAP under menighedsrådet](#).

I vedtægten kan menighedsrådene f.eks. skrive, at udvalget i fællesskab bestyrer alle præsteboliger i pastoratet, samt at bygningen fremover skal bestyres af et bestemt menighedsråd alene, og at budget- og regnskabsfunktionen skal ligge i en bestemt kirkekasse efter en af menighedsrådene

fastlagt fordelingsnøgle. Her kan man også skrive, at det enkelte menighedsråd træffer afgørelse om eventuelt salg, og at eventuelt provenu tilfalder dette menighedsråd.

6. Rette ejer af fast ejendom ([§ 21, stk. 1](#))

Menighedsrådet i sognet bestyrer kirkens faste ejendom, mens menighedsrådene i pastoratet bestyrer præsteembedets faste ejendomme. Den faste ejendom vil dog formelt set være ejet af enten kirken eller præsteembedet. Præsteembedet svarer til pastoratet.

Rette ejer af folkekirkens ejendomme er dermed

- kirken for så vidt angår kirkebygning, kirkegård, bygning på kirkegården samt bygning uden for kirkegården til brug for kirke/kirkegård, fx sognegård, kirkekontor, mandskabs- og redskabsbygninger.
- præsteembedet for så vidt angår præsteboliger og præstegårdsbrugsjord, fx landbrugsbygninger og -jord.

Hvis præsteembedet eller kirken ikke står som ejer i den elektroniske tingbog, skal det tilrettes i systemet før eller i forbindelse med tinglysning af nye skøder eller servitutter. Ellers risikerer man at få skødet eller servitутten afvist fra tinglysning. En korrekt ejerbetegnelse kan desuden have betydning for forpagtningsaftaler.

Tilretningen i tingbogen kan ske ved at anmelde navneændring til Tinglysningsretten og vedlægge kopi af biskoppens afgørelse om pastoratsændringen. Dokumentet uploades til tinglysnings-systemet, hvorefter ændring af ejerbetegnelsen kan ske.

Menighedsrådene kan finde vejledning om tinglysning i [Byggehåndbogen på DAP](#).

7. Provenu ved salg af fast ejendom ([§§ 21a og 21b](#))

Provenu ved salg af fast ejendom overføres til kirke- og præsteembedekapitalen i de pågældende sogne i pastoratet. Provenuet fordeles som udgangspunkt forholdsmæssigt efter antallet af medlemmer, med mindre andet er aftalt, se afsnit 5.

Kirke- og præsteembedekapitalen administreres i dagligdagen af stiftet.

8. Indtægter fra udlejning, forpagtning m.v. ([§ 3, stk. 2](#))

Renter, udbytte m.v. af kirkens kapitaler samt leje- og driftsindtægter for præsteembedets faste ejendomme, fx boligbidrag fra sognepræsten, indgår som udgangspunkt i kirkekassen.

I kirkekassens regnskab vil indtægterne fremgå som en særskilt post, som præstegårdsudvalget/menighedsrådene i fællesskab på fællesmøde kan disponere over. Det pågældende menighedsråd kan således ikke egenhændigt råde over beløbet.

Indtægter fra forpagtningsaftaler og anden jordbrug, fx fredet skov, udleje til fårehyrde eller andet, indgår i kirkekassen, men det pågældende menighedsråd, som har indgået aftalen, kan disponere over beløbet.

9. Budgetbidrag, bevillinger m.v. (§ 4, stk. 3)

Når der er flere menighedsråd i et pastorat, udarbejdes budgetbidraget og eventuelle ønsker om yderligere driftsudgifter og bevillinger til anlæg for præsteembedets faste ejendomme på et fællesmøde mellem menighedsrådene. Menighedsrådene indhenter til brug for fællesmødet en udtalelse fra præstegårdsudvalget. På fællesmødet træffes beslutning om budgetbidraget for præsteembedets faste ejendomme ved stemmeflertal.

Provstiudvalget fastsætter rammebevillingen for driftsudgifter og bevilling for anlægsudgifter for præsteembedets faste ejendomme. Menighedsrådene fastsætter på fællesmøde budgettet inden for disse to bevillinger. Menighedsrådene indhenter til brug for fællesmødet en udtalelse fra præstegårdsudvalget.

Ovenstående beslutninger på fællesmødet træffes ved stemmeflertal.

10. Sognebåndsløsere (§ 1)

Et medlem af folkekirken kan løse sognebånd til sognepræsten for en anden menighed end den, hvortil medlemmet hører.

Bestemmelsen er indsat af teologiske hensyn, så man kan blive betjent af en præst, som har samme teologiske synspunkt som en selv.

Man kan af samme grund ikke løse sognebånd til en præst i det pastorat, man bor, da man allerede kan blive betjent af den præst. Når et folkekirkemedlem har løst sognebånd til en sognepræst, som efter pastoratsændringen også dækker medlemmets bopælssogn, vil sognebåndsløsningen derfor ophøre.

Medlemmet kan dog vælge at udøve valgret og være valgbar i hvilken som helst af menighedsråds-kredsene i det nye pastorat. Dette gælder både ved oprettelse af et nyt flersognspastorat, ændring i et flersognspastorat eller flytning til et flersognspastorat.

10.1. Frist på 4 uger for meddelelse

Sognebåndsløseren skal give besked til en sognepræst i det sogn, hvor valgretten og valgbarheden ønskes udøvet, senest 4 uger efter oprettelsen af eller ændringen i pastoratet.

Hvis meddelelsen ikke gives inden 4 uger, udøver medlemmet sin valgret og valgbarhed i sit bopælssogn.

Der er ikke mulighed for dispensation fra 4-ugers fristen.

11. Samarbejdsaftaler (§§ 42a-44)

To eller flere menighedsråd kan indgå aftale om samarbejde om løsning af de opgaver, der finansieres af kirkekassen. De nærmere bestemmelser om samarbejdet optages i en aftale.

Aftalen skal indeholde oplysninger om:

- hvilke menighedsråd der deltager i samarbejdet
- hvad samarbejdet vedrører

- finansieringen af samarbejdet
- tilsyn
- vilkår for andre menighedsråds optagelse i samarbejdet
- hvorledes der træffes afgørelse ved uenighed om aftalens fortolkning
- vilkår for ophævelse af samarbejdet og om, hvor aftalen er offentliggjort
- hvorfra aftalen kan rekvireres.

Når samarbejdet vedrører enkeltstående aktiviteter, og når den eventuelle fælles udgift afregnes umiddelbart og afholdes forholdsmæssigt af de deltagende menighedsråds kirkekasser, kan menighedsrådene undlade at udarbejde en aftale.

Hvis samarbejdet kræver dispensation fra den kirkelige lovgivning, skal aftalen godkendes af Kirkeministeriet og offentliggøres på [Kirkeministeriets hjemmeside](#). Hvis aftalen ikke kræver dispensation, offentliggøres den på stifternes hjemmeside. Se [Aalborg Stifts](#), [Aarhus Stifts](#) eller [Viborg Stifts](#) hjemmeside om samarbejdsaftaler.

12. Hvis du vil vide mere

Liste over lovgivning, der er henvist til:

[Lov nr. 771 af 24. juni 2013 om menighedsråd](#)

[Lov nr. 95 af 29. januar 2020 om folkekirkens økonomi](#)

[Bekendtgørelse nr. 357 af 18. april 2016 om valgret og valgbarhed ved flytning mellem menighedsråds kredse i et pastorat og ved oprettelse af nye flersognspastorater, flytning til flersognspastorater eller ændringer i flersognspastorater](#)

[Cirkulære nr. 9894 af 23. oktober 2006 om oprettelse, ændring og nedlæggelse af pastorater, fastsættelse af pastoratsnavne samt oprettelse og nedlæggelse af præstestillinger](#)

13. Hjælp og vejledning

Har menighedsrådet eller provstiudvalget brug for hjælp og vejledning, er der mulighed for at kontakte det lokale stift:

Aalborg Stift
Thulebakken 1
9000 Aalborg
Telefon: 98 18 80 88
E-mail: kmaal@km.dk

Aarhus Stift
Dalgas Avenue 46
8000 Aarhus C
Telefon: 86 14 51 00
E-mail: kmaar@km.dk

Viborg Stift
Domkirkestræde 1
8800 Viborg
Telefon: 86 62 09 11
E-mail: kmvib@km.dk